

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Sžf/17/2012
Identifikačné číslo spisu: 1008200730
Dátum vydania rozhodnutia: 31.01.2013
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Baricová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2013:1008200730.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu ČSAD Uherské Hradiště, a. s., so sídlom Malinovského 874, Uherské Hradiště, Česká republika, zastúpeného Mgr. Tomášom Čermákom, advokátom so sídlom Hodžovo námestie 1A, Bratislava, proti žalovanému Finančnému riaditeľstvu Slovenskej republiky, so sídlom Vázovova 2, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Colného riaditeľstva Slovenskej republiky zo dňa 17. marca 2008 číslo 12984/2008-1410, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 19. januára 2012, č. k. 14S/141/2008-111, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave z 19. januára 2012 č. k. 14S/141/2008-111 v napadnutej časti náhrady trov prvostupňového konania m e n í tak, že žalovaný j e p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi náhradu trov prvostupňového konania v sume 132,39 eura titulom súdnych poplatkov a v sume 837,17 eura titulom trov právneho zastúpenia k rukám Mgr. Tomáša Čermáka, advokáta v Bratislave do troch dní.

Žalovaný j e p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v sume 85,45 eura titulom trov právneho zastúpenia k rukám Mgr. Tomáša Čermáka, advokáta v Bratislave do troch dní.

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Trnave (ďalej aj „krajský súd“) zrušil podľa § 250j ods. 2 písm. a/, c/, d/ a e/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) rozhodnutie bývalého Colného riaditeľstva Slovenskej republiky zo 17.03.2008 č. 12984/2008-1410 a rozhodnutie Colného úradu Trnava z 28.11.2007 č. 55357/2007-5872 a vec vrátil na ďalšie konanie vzhľadajúc námietky žalobcu uvedené v žalobe ako dôvodné.

Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania vo výške 948,43 eura. O náhrade trov konania krajský súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 OSP, keď priznal úspešnému žalobcovi k rukám jeho právneho zástupcu náhradu trov spočívajúcu v zaplatenom súdnom poplatku za žalobu po prepočte 66,39 eura a za odvolanie 66 eura a trovách právneho zastúpenia v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z. z.“) za úkony právnej služby príprava a prevzatie zastúpenia á 141,09 eura + režijný paušál 6,34 eura, podanie

žaloby á 141,09 eura + režijný paušál 6,34 eura, účasť na pojednávaní dňa 19.11.2009 á 115,90 eura + režijný paušál 6,95 eura, odvolanie proti rozsudku á 120,23 eura + režijný paušál 7,21 eura, účasť na pojednávaní dňa 09.01.2012 á 127,25 eura + režijný paušál 7,64 eura, spolu 680,04 eura + z tejto sumy DPH predstavujúcu sumu 136 eur.

Krajský súd nepriznal právnenému zástupcovi žalobcu uplatnenú náhradu trov konania za úkon nahliadnutie do spisu správneho orgánu dňa 06.05.2008, nakoľko išlo o trovy spojené so správnym konaním, mimo súdneho konania a takisto nepriznal ani trovy spočívajúce v príprave návrhu na určenie miestne príslušného súdu, keďže tento návrh je obsahom žaloby 21.05.2008.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu v časti náhrady trov konania podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca domáhajúc sa jeho zmeny a priznania náhrady trov konania aj za úkony nahliadnutie do spisu správneho orgánu a prípravu návrhu na určenie mieste príslušného súdu, nestotožniac sa s dôvodmi ich nepriznania.

S poukazom na rozhodnutie bývalého Najvyššieho súdu ČSR sp. zn. Cz 69/83, uverejnené ako R 14/1985 mal za to, že trovy spôsobilé náhrady v rámci súdneho konania nemusia byť nevyhnutne vynaložené (časovo) po začatí konania, ale postačí, ak sú vynaložené v priamej súvislosti s ním. Tvrdil, že nahliadnutie so spisov správneho orgánu bolo navyše realizované výlučne na účely podania správnej žaloby, pričom pred colnými orgánmi sa v danej veci nikdy nekonalo ústne pojednávanie, takže žalobca reálne nebol v priamom fyzickom kontakte s týmito orgánmi, pri ktorom by nahliadnutím do spisu mohol zistiť jeho obsah. Taktiež colné orgány nedoručili žalobcovi odpisy jednotlivých listín, ktoré v spise boli založené, aby sa k nim mohol vyjadriť. Preto, ak chcel žalobca podať kvalifikovanú žalobu, musel si zaobstaráť prehľad o administratívnom spise, teda o materiáli, ktorý tvoril dôkazný podklad napadnutých rozhodnutí. Tieto trovy sa podľa názoru žalobcu musia jednoznačne považovať za trovy vynaložené v súvislosti so súdnym konaním o preskúmanie uvedených rozhodnutí. Napadnuté rozhodnutie je tak podľa žalobcu v tejto časti založené na nesprávnom právnom názore ohľadom interpretácie pojmu „trovy konania“ podľa § 137 OSP.

Pokiaľ ide o nepriznanie náhrady trov konania za prípravu návrhu na určenie mieste príslušného súdu žalobca poukazoval na to, že pri otázke, čo treba považovať za úkon právnej služby, je podľa žalobcu potrebné sa v prvom rade spravovať ustanoveniami § 14 vyhlášky č. 655/2004 Z. z.. Z ustanovení tohto paragrafu je podľa žalobcu zrejmé, že úkonmi právnej služby v konaní sa tu rozumejú určité ucelené samostatné procesné úkony, ktoré za také úkony uznáva príslušný procesný predpis. Procesný úkon sa teda neposudzuje ako ucelený list (hárok) papiera, ale podľa jeho obsahu. Nie je preto vylúčené, že jeden procesný úkon je obsiahnutý na viacerých listoch (hárkoch, podaniach), ale ani, že v jednom liste (hároku, podaní) je združených viacero úkonov. Zmyslom tarifnej odmeny je odmeniť každý úkon právnej služby advokáta, nie formálne vypracovania určitého počtu listov (hárkov, podaní). Návrh na určenie príslušného súdu je procesný úkon uznaný výslovne v § 11 ods. 3 OSP a predstavuje preto nepochybne úkon právnej služby v zmysle § 14 vyhlášky č. 655/2004 Z. z., že takýto úkon bol správny a dôvodný, uznal aj Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojom uznesení 4Nds 5/2008. Ak preto krajský súd nepriznal náhradu trov právneho zastúpenia za tento úkon, vychádza toto rozhodnutie z nesprávnej právneho posúdenia, konkrétne nesprávneho výkladu § 14 vyhlášky č. 655/2004 Z. z..

Žalobca preto žiadal, aby odvolací súd priznal náhradu trov právneho zastúpenia aj za úkony, uvedené vo vyčíslení trov z 19.01.2012 pod por. č. 2 a 4 tak, ako sú tam vyčíslené, teda spolu 1.021,37 eura, a primerane tomu upravil aj sumu priznanej náhrady DPH na sumu 204,27 eura, teda spolu 1.225,64 eura. Súčasne si žalobca uplatnil aj nárok na náhradu trov odvolacieho konania spočívajúcich v tarifnej odmene za 1/2-ný úkon (§ 14 ods. 3 písm. b/ vyhlášky č. 655/2004 Z. z.). Zo základnej sadzby 127,25 eura, t. j. 63,63 eura, a paušálnej náhrady v sume 7,64 eura, spolu s 11,21 eura, zvýšených o DPH v sume 14,25 eura, spolu teda 85,52 eura.

Žalovaný vo svojom písomnom vyjadrení na odvolanie považoval dôvody nepriznania uvedených nárokov žalobcu krajským súdom za správne v súvislosti s OSP a vyhláškou č. 655/2004 Z. z..

Mal za to, že krajský súd dôvodne nepriznal právnenému zástupcovi žalobcu uplatnenú náhradu trov konania za úkon - nahliadnutie do spisu správneho orgánu dňa 06.05.2008, keďže išlo o trovy spojené so správnym konaním, mimo súdneho konania. Ustanovenie o nazeraní do spisov v zmysle § 23 zákona č. 71/1967Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“) je konkrétnym premietnutím jedného zo základných pravidiel správneho konania, ktoré

ukladá správnym orgánom, aby účastníkom konania dali vždy príležitosť na účinné obhajovanie ich práv a záujmov, najmä na vyjadrenie sa k podkladu rozhodnutia. Spis všetky písomnosti, ktoré sa vzťahujú na tú istú vec, t. j. všetky písomné podania, vrátane príloh, akty iných orgánov a inštitúcií, zápisnice, písomné vyhotovenia rozhodnutí a ich rovnopisy a iné spisové záznamy. Spisový materiál vyhotovený v jednotlivých štádiách konania netvorí samostatný spis, ale pripojuje sa k predchádzajúcemu administratívne spisovému materiálu. Odôvodnenosť požiadavky nazretia do spisu hodnotí správny orgán v rámci správnej úvahy. Spôsob a formu nahliadnutia do administratívneho spisu si zvolil sám právny zástupca a z tohto Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky odmietlo plne argumentáciu žalobcu o hospodárnosti, jeho postupu zoznamovaní sa so spisovým materiálom zhromaždeným v správnom konaní, ktorý má byť dôvodom priznania predmetného nároku žalobcu.

Podľa žalovaného krajský súd dôvodne nepriznal ani trovy spočívajúce v príprave návrhu na určenie miestne príslušného súdu, keďže tento návrh je podstatnou náležitosťou obsahu žaloby z 21.05.2008, a z uvedeného dôvodu ho nie je možné považovať za samostatný úkon právnej služby v zmysle vyhlášky č. 655/2004 Z. z..

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) po prejednaní veci v rozsahu napadnutom odvolaním bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 OSP) dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu je dôvodné.

Vzhľadom na ustanovenie § 246c ods. 1 veta druhá OSP, v zmysle ktorého opravný prostriedok podľa piatej časti OSP je prípustný, len ak je to ustanovené v tejto časti, a ustanovenie § 250k OSP, ktoré osobitne upravuje náhradu trov konania v správnom súdnictve, možnosť podať odvolanie zakotvená nie je, najvyšší súd sa v prvom rade zaoberal prípustnosťou odvolania proti rozhodnutiu o náhrade trov konania.

Správne súdnictvo upravené v piatej časti OSP v ustanovení § 250k a § 250h ods. 2 za bodkočiarkou rieši otázku náhrady trov konania, avšak nerieši rozhodovanie o trovách konania pri podanom odvolaní voči prvostupňovému súdnemu rozhodnutiu. Na uvedenú situáciu sa v zmysle § 246c ods. 1 veta prvá OSP, preto možno primerane použiť ustanovenia tretej časti a štvrtej časti OSP. Keďže podľa OSP je odvolanie zásadne prípustné, s výnimkami v zákone presne stanovenými, medzi ktorými sa odvolanie voči rozhodnutiu o trovách konania nenachádza a ustanovenie § 250ja ods. 1 a 2 OSP upravuje iba prípustnosť odvolania pri rozhodovaní vo veci samej, v predmetnom prípade odvolanie voči rozhodnutiu o trovách konania prvostupňového súdneho rozhodnutia treba pripustiť vzhľadom na ustanovenie § 246c ods. 1 OSP, § 201 OSP a § 202 OSP.

Pokiaľ ide o námietky žalobcu vznesené v odvolaní je potrebné zdôrazniť, že súdne konanie podľa tretej hlavy piatej časti OSP nepredstavuje pokračovanie správneho konania alebo jeho ďalšiu časť, ale ide o samostatné návrhové súdne konanie v rámci ktorého súd preskúmava zákonnosť postupu a rozhodnutia správneho orgánu.

Preto s výnimkou ustanovenia § 250j ods. 5 OSP, kedy správny súd rozhodujúci v plnej jurisdikcii môže zmeniť rozhodnutie orgánu verejnej správy, súd v správnom súdnictve zásadne rozhoduje iba o náhrade trov konania pred súdom.

Predmetom preskúmania v danej veci bolo rozhodnutie colných orgánov týkajúcich sa colného dlhu podľa zákona č. 180/1996 Z. z. Colný zákon v znení neskorších predpisov účinný do 30.06.2001 (ďalej len „Colný zákon“).

Podľa § 270 Colného zákona ak tento zákon neustanovuje inak, platia o colných priestupkoch a o konaní pred colnými orgánmi osobitné predpisy o priestupkoch a o správnom konaní.

Keďže Colný zákon nahliadanie do spisu neupravoval, mal účastník colného konania, jeho zástupca či zúčastnená osoba právo nazerať do spisov, robiť si z nich výpisy, odpisy a dostať kópie spisov s výnimkou zápisníc o hlasovaní alebo dostať informáciu zo spisov s výnimkou zápisníc o hlasovaní iným

spôsobom podľa § 23 ods. 1 správneho poriadku. Okrem toho podľa § 23 ods. 4 správneho poriadku správny orgán poskytuje kópie spisov za úhradu materiálnych nákladov spojených so zhotovením kópií, zadovážením technických nosičov a s ich odoslaním.

V preskúmvanej veci právny zástupca prevzal zastúpenie žalobcu dňa 28.04.2008, žalobu podal dňa 21.05.2008 a nahliadnutie do spisu správneho orgánu uskutočnil dňa 06.05.2008.

Z uvedeného časového sledu je zrejmé, že úkon právnej služby - nahliadnutie do spisu správneho orgánu bol nevyhnutným úkonom na napísanie riadne odôvodnenej žaloby, keďže v konaní pred colnými orgánmi žalobca právne zastúpený nebol a možnosti nahliadania do spisu dané mu správnym poriadkom, jeho by jeho zástupca i tak nemohol využiť na efektívne uplatnenie svojho práva na súdnu ochranu. Treba uviesť, že v danom prípade nahliadnutie do spisu colného orgánu nebolo úkonom vykonaným v správnom konaní, ale úkonom uskutočneným v súvislosti s podaním správnej žaloby na súd.

Dôvodné bolo aj uplatnenie náhrady za úkon právnej služby - návrh na určenie miestnej príslušnosti, nakoľko o tomto návrhu rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 30.10.2008 sp. zn. 4Nds 5/2008 tak, že určil, že vec prejedná a rozhodne Krajský súd v Trnave.

So zreteľom na dôvody vyššie uvedené sa Najvyšší súd Slovenskej republiky nestotožnil s právnymi závermi krajského súdu a jeho rozhodnutie ako podľa § 250ja ods. 3 veta druhá OSP a § 220 OSP zmenil tak, že žalobcovi priznal náhradu trov prvostupňového konania v sume 132,39 eura za zaplatené súdne poplatky na žalobu (2.000 Sk = 66,36 eura) a za trovy spojené s právnym zastupovaním v sume 837,17 eura, a to titulom trov právneho zastúpenia za 4 úkony právnej služby vykonané v roku 2008 - 1. príprava a prevzatie zastúpenia 28.04.2008, 2. nahliadnutie do spisu správneho orgánu 06.05.2008, 3. podanie žaloby 21.05.2008 - jeden úkon á 48,63 eura (§ 11 ods. 1 a § 14 ods. 1 písm. a/ a c/ vyhlášky č. 655/2004 Z. z. v znení platnom do 31.05.2009) a podanie návrhu na určenie miestnej príslušnosti á 24,32 eura (§ 11 ods. 1 a § 14 ods. 2 písm. a/ a ods. 5 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. v znení platnom do 31.05.2009) + 4 x režijný paušál á 6,31 eura (§ 16 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. v znení platnom od 01.07.2006); za jeden úkon právnej služby vykonanej v roku 2009 - účasť na pojednávaní dňa 19.11.2009 á 115,90 eura (§ 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. d/ vyhlášky č. 655/2004 Z. z. v znení platnom do 31.05.2010) + režijný paušál 6,95 eura (§ 16 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. v znení platnom od 01.07.2006); za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2010 - odvolanie proti rozsudku 20.01.2010 á 120,23 eura (§ 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. c/ vyhlášky č. 655/2004 Z. z. v znení platnom do 31.05.2010) + režijný paušál 7,21 eura (§ 16 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. v znení platnom od 01.07.2006) a za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2012 - účasť na pojednávaní dňa 09.01.2012 á 127,25 eura (§ 11 ods. 4 a § 14 ods. 1 písm. d/ vyhlášky č. 655/2004 Z. z. v znení platnom od 01.06.2010) + režijný paušál 7,64 eura (§ 16 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. v znení platnom od 01.07.2006), spolu 580,63 eura.

Ďalej žalobcovi patrí náhrada cestovných výdavkov za cestu z Bratislavy do Brodského a späť 142 km x 0,21 eura = 29,82 eura + spotreba benzínu 16,81 eura (§ 16 ods. 4 vyhlášky č. 665/2004 Z. z. a § 7 ods. 2 a ods. 4 zákona č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách v znení neskorších predpisov a § 1 písm. b/ opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky o sumách základnej náhrady za používanie cestných motorových vozidiel pri pracovných cestách), náhrada hotových výdavkov za kolký 28,21 eura (16 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z. z.) a náhrada za stratu času za 4 polhodiny 42,17 eura (§ 17 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z. z.) spolu 117,01 eura.

Spolu odmena za úkony právnej služby, režijný paušál a náhrada činí 697,64 eura + žalobcovi patrí náhrada DPH 20 %, t. j. 139,53 eura (§ 18 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky k uplatnenej výške trov právneho zastúpenia dáva do pozornosti, že pri výpočte základnej sadzby za jeden úkon právnej pomoci vykonaný advokátom v správnom súdnictve sa v rozhodovacej praxi správnych súdov ustálil názor, že úkony právnej pomoci vykonané advokátom v správnom súdnictve treba posudzovať ako hodnotu veci alebo práva, ktoré nie je možné vyjadriť v peniazoch, nakoľko správne súdnictvo nie je založené na nachádzaní subjektívnych práv jednotlivca vrátane určovania ich spornej výšky pri peňažnom plnení, ale na prieskume rozhodnutí správnych

orgánov, ktoré priznávajú najrôznejšie verejné práva alebo ukladajú verejno-právne povinnosti, pričom základným kritériom, ktorý súd uplatňuje v tomto prieskume, je posúdenie, či postup a samotné napadnuté rozhodnutie správneho orgánu je zákonné alebo nie je; ide teda zásadne o veci, ktoré nie je možné objektívne oceniť v peniazoch.

Tento právny názor sa napokon premietol aj do legislatívnej zmeny, keď s účinnosťou od 01.06.2009 vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 209/2009 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, bolo odsekom 3 (od 01.06.2010 odsek 4) doplnené ustanovenie § 11, podľa ktorého „základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina výpočtového základu vo veciach zastupovania v konaniach podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku a v dávkových veciach sociálneho poistenia, vo veciach sociálnych služieb a vo veciach preskúmania rozhodnutia o priestupkoch patrí odmena za jeden úkon právnej služby vo výške jednej trinástiny výpočtového základu.“.

Preto pri priznaní výšky tarifnej odmeny za úkony do 31.05.2009 treba postupovať podľa § 11 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. v znení do 31.05.2009 (§ 20a cit. vyhlášky) tzn., že za jeden úkon právnej služby patrí 1/13 z výpočtového základu.

Pokiaľ ide o úkon právnej služby označený ako „návrh na určenie miestnej príslušnosti“, za tento patrí odmena v jednej polovine základnej sadzby, pretože nejde o podanie vo veci samej.

Náhradu trov odvolacieho konania priznal Najvyšší súd Slovenskej republiky v odvolacom konaní úspešnému žalobcovi podľa § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP a § 250k ods. 1 OSP v sume 85,45 eura, a to za jeden úkon právnej služby - odvolanie proti rozsudku krajského súdu v časti náhrady trov konania 13.03.2012 á 63,58 eura (1/2 zo sumy 127,16 eura) + 1x režijný paušál á 7,63 eura (§ 11 ods. 4 a § 14 ods. 2 písm. b/ vyhlášky č. 655/2004 Z. z.), spolu 71,21 eura + DPH 14,24 eura (§ 18 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z.).

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.05.2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie n i e j e prípustné.